

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

**Erzurum'daki Üretici Firmaların İhracata Sağlanan Devlet Yardım ve Teşvikleri
Hakkında Bilgilendirilmesi ve Farkındalık Yaratılması**

Proje No: SLP-2019-7884

Lisans Öğrencisi Katılımlı Araştırma Projesi (LKAP)

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Dr. Öğr. Üyesi Özlem TOPÇUOĞLU
Erzurum Meslek Yüksekokulu/Dış Ticaret Bölümü

Araştırmacılar

Öğr. Gör. Fatmanur ÇUBUKÇU, Muhammed DURUK, Mustafa GÖKDEMİR,
Elif YILMAZ, Ertuğrul KARADELİ

Erzurum Meslek Yüksekokulu/Dış Ticaret Bölümü

Aralık 2019

ERZURUM

ÖNSÖZ

Ülkemiz ekonomisinin kalkınması için en önemli unsur üretim, üretime dinamizm katacak olan ise ihracattır. Ancak ihracat sayesinde üreticilerimiz daha yüksek üretim seviyelerine ulaşabilir ve buradan doğacak ölçek ekonomilerinin sağlayacağı avantajlarla maliyetlerini aşağıya çekebileceklerdir. Bu bilinçle, devletimiz ihracatı artırıp dış ticaret açığımızı kapatmak yolunda büyük çabalar sarfetmektedir. Bu çabalardan en önemlisi ve aynı zamanda en etkili devletimizin firmalarımıza sağladığı teşvik ve yardımlardır. Fakat ne yazık ki, bilindiği üzere, geleneksel yöntemlerle yönetim, bilgiye ulaşmada isteksizlik, prosedürlerden çekinme vb. sıralayabileceğimiz birçok etkenden dolayı işletme sahiplerimiz bu imkânlardan yeterince faydalanamamaktadır.

Buradan hareketle, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen toplumsal duyarlılık projeleri kapsamında, Erzurum Meslek Yüksekokulu Dış Ticaret Bölümü olarak, öğrencilerimizle birlikte hazırladığımız broşürlerle, ulaşabildiğimiz üretici ve ihracatçı firmalara bilgilendirme maksatlı ziyaretler gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Bunun yanında, öğrencilerimizin bakış açılarının genişlemesi ve uygulamadan da örnekleri yerinde gözlemleri maksadıyla, Erzurum'da ki konuyla alakalı kurumlara gidilmesi ve bilgi alışverişinde bulunulması öngörülmüştür.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	5
ABSTRACT	5
1. GİRİŞ	6
2. MATERYAL VE YÖNTEM	6
3. BULGULAR VE SONUÇLAR	6

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

TABLO VE ŞEKİL LİSTELERİ

Sayfa No

Şekil 1. Broşür Örneği

8

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ÖZET

İhracata sağlanan yardım ve teşviklerden yararlanmanın, ihracat performansının üzerinde ki olumlu etkileri yadsınamaz bir gerçektir. Üretici firmalarımızın birçoğunun karşılaştığı en önemli sorunun finansman problemleri olduğunu da göz önünde bulundurduğumuzda konunun önemi daha da güçlü bir şekilde kendini göstermektedir.

Bu bilinçle, Dış Ticaret Bölümü olarak, konu hakkındaki bilgilerimizi özet bir şekilde yansıtmaya çalıştığımız bir broşür ile firmalarımızı bilgilendirmeyi amaçladığımız bu proje çalışması kapsamında Erzurum ili içerisinde yapılan firma ziyaretlerinde hem broşürlerimiz üreticilerimize sunulmuş, hem de onların sorularını yanıtlamaya çalışılmıştır. Bunu yanı sıra, Erzurum Ticaret Odası, Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği, Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı gibi kurumlara yapılan gezilerde, konuyla ilgili uzman kişilerin görüş ve önerileri alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İhracat, Devlet Yardımları, Devlet Teşvikler

ABSTRACT

It is an undeniable fact that benefiting from export aid and incentives has positive effects on export performance. Considering that the most important problem faced by many of our manufacturer companies is the financial problems, the importance of the issue shows itself even more strongly.

With this awareness, as the Foreign Trade Department, we aimed to inform our companies with a brochure that we try to briefly reflect our knowledge about the subject. During our company visits in Erzurum, we both presented our brochures to our producers and tried to answer their questions. In addition, we had the opportunity to listen to the opinions of experts on the subject during our trips to institutions such as the Erzurum Chamber of Commerce, the Eastern Anatolian Exporters' Association, and the North Eastern Anatolia Development Agency.

Keywords: Export, State Aids, Incentives

1. GİRİŞ

İhracata dönük sanayileşme stratejisi gereğince, özellikle 1980 sonrası, ihracat endüstrilerine hükümetler tarafından uygulanan teşvik ve yardımlar, birçok firmaya ulaşmış ve bu konuda önemli desteklere konu olmuştur. Günümüze gelinceye kadar artan çeşitlilikle devam eden bu teşvik mekanizmalarının firmalara sağladığı yararlar yadsınamaz bir gerçektir. Ülkemiz ekonomisinin geleceği açısından hayati öneme sahip olan ihracatın artırılması, dolayısıyla yıllardır içinde bulunduğumuz cari açık çıkmazının aşılabilmesi için uygulanan yardım ve teşviklerin mümkün olan en üst düzeyde ihtiyacı olan firmalara ulaştırılması da konunun önem arzeden yönlerinden biridir. Ancak ne yazık ki, ülkemiz üretici ve yatırımcılarının birçoğunun kendilerine sağlanan bu avantajlardan haberdar olmamaları, bu yardım ve teşviklerden yararlanamamalarının en önemli sebeplerinden biri olarak gösterilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, üretici firmaların bu yöndeki eksikliklerini gidermede devlet yardım ve teşvikleri hakkında bilgilendirmelerin yapılması ve farkındalık yaratılması bu konuda karşılaşılan problemlerin çözümünde önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu proje çalışması kapsamında, Erzurum Meslek Yüksekokulu Dış Ticaret Bölümü öğrencileri ile birlikte Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği, Erzurum Ticaret Odası, Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı gibi kurumlara yapılan ziyaretler ile bilgi alış verişinde bulunulmuş ve Erzurum'da bulunan üretici firmalara ziyaretler yapılarak devletin ihracata sağladığı yardım ve teşvikler hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Önerilen bu projede; Erzurum'da faaliyet gösteren ve ihracat yapabileceği düşünülen üretici firmalara ulaşılması planlanmıştır. Çalışmanın ilk kısmında Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği, Erzurum Ticaret Odası, Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı gibi ihracatta önemli kuruluşlar projede görev alan öğrencilerimizle birlikte ziyaret edilmiş ve Erzurum'da bulunan üretici firmaların ihracat faaliyetleri ve devletin yaptığı yardımlar ve teşvikler hakkında bilgi paylaşımları yapılmıştır.

İkinci aşamada ise, Erzurum'da faaliyet gösteren üretici firmalara ziyaretler yapılmış, devletin sağladığı yardımlar ve ihracat teşvikleri hakkında bilgilendirmeler yapılarak bu konunun önemini anlatan resim ve anlatımların yer aldığı broşürler dağıtılmıştır.

3. BULGULAR VE SONUÇLAR

Atatürk Üniversitesi
Erzurum Meslek Yüksekokulu
Dış Ticaret Bölümü

ERZURUMDAKİ ÜRETİCİ FİRMALARIN İHRACATA SAĞLANAN DEVLET YARDIMI VE TEŞVİKLERİ HAKKINDA BİLGİLENDİRİLMESİ VE FARKINDALIK YARATILMASI

A large ship is being lifted by a crane at a port. The scene is dominated by a bright, intense light flare in the center, which obscures some details but highlights the scale of the operation. The ship is dark and appears to be a large cargo vessel. The crane is a large, complex structure with multiple arms and cables. The background shows a cloudy sky and other port infrastructure.

Amac, yurtdışı pazara giriste zorunlu olarak aranan veya pazara giriste avantaj sağlayan belge/sertifika ve/veya test/analiz raporlarının desteklenmesidir.

Türk Ticaret Kanununun 124. maddesinde belirtilen sıralı ve kayıtlı ticari faaliyette bulunan kolektif komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleri üyesi oldukları işbirliği kuruluşlarının "Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi" kapsamında

Genel Sekreterlikleridir. Bu destek kapsamında, belge, sertifika ve analizlere ait harcamalar %50 oranında ve belge başına 25.000 ABD Doları, şirket başına yıllık en fazla 250.000 ABD Doları tutarında desteklenir.

Pazara giris stratejileri ve evlem-
planlarinin olusturulabilmesi icin
uluslararası kuruluslara yaptirilan
ve satin alinan sektor ilke yabanci
sirket veya marka odakli raporlara
iliskin girdilerin desteklenmesi
amaclanmaktadır. Bayirun Ticaret
Bakanligi, ihracat Genel Mudurlugu KOBİ
ve Kümelenme Destekleri Dairesine
yaptir. Destek oranı sirketlerin icin % 60,
isbirligi kuruluslari icin %75 olup yillik
en fazla 200.000 ABD Dolarina kadar
destek verilir

Firmalarımızın yurt dışında yerleşik
şirketleri satın almaları yoluyla **değer-**
lenmelerine **etkilerinin** **desteklenmektedir.**
 Bu amaçla, firmalarımızın yurt dışında
 yerleşik şirket alımı amacıyla satın
 aldıkları mali ve hukuki danışmanlık
 hizmetlerine ilişkin giderlerin
 desteklenmesi sağlanmaktadır. Destekle,
 kolektif, komandit, anonim, limited ve
 kooperatif şirketleri ve işbirliği kuruluşları
 yaygınabilir. Başvuru mercii Ticaret,
 Bakanlığının İhracat Genel Müdürlüğü, KOİB,
 ve Kültürmenara Destekleri Dairesidir.
 Destek oranı şirketin cı %60, işbirliği
 kuruluşları cı %75 olup bir yılda en

Atatürk Üniversitesi
Erzurum Meslek Yüksekokulu
Dış Ticaret Bölümü

Sarıyer Bölgesi, Etilendi Bölgesi, Yeniköy Bölgesi, Geliştirme Bölgeleri, Sektör Demeçleri ve Kuruluşlar

Ticaret Bakanlığı İçticaret Şişletirisi (SÖŞ) Sektör Borsaları, İşveren Sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifler basuyabilir. Basuyurmerici.

Ticaret Bakanligi İhtıracet Genel Müdürlüğü, Sektör Danışerleri, Sektör Ticaret Heyvteri denetlei kassamada, sektörel ticaret heyvetilerinde bir şişletir/şişletirlik olarak en fazla iki kişinın uluşarısına verileye kassamada bulunması kuralında sınırlı süreye, tam emm obitus belit ile toplu taşıyama yönelik arak kralama giderleri başlı uluşım giderleri ve bir şişletir/şişletirlik kurulduğuna yine en fazla iki kişinın şiş başına günde 150 ABD Dolarına kadar konaklama (oda+kahvaltı) giderleri karşılamaktadır. Bunun yanı sıra, Tanıtım ve Organizasyon Giderleri kassamada, tescimlanık gideri, seminer, konferans, toplantı, basın materyali, tanıtım yerlerini kralama giderleri, Yaı katılması kişin giderleri ve görsel ve yazılı tanıtım giderleri haktır ilişkin hizmetli gideri sergilenen ürünlerin nakliye giderleri desteklenmektedir. Ticaret Bakanligi koordinasyunda şişletir kulularısınca düzenlenen sektörel ticaret heyvteri programlarına ilişkin uluşım konaklama, tanıtım ve organizasyon giderleri %50 oranında ve program başına 1000 ABD Dolarına kadar desteklenmektedir. Sektörel ticaret heyvetlerinde, Bakatlıkta beklenen hedef ve önceliklere yönelik olması durumunda, denetlei olarak ön puan atılır.

SEKTÖREL ALIM HEYETLERİ DESTEĞİ

Destekün kapsamı, yurt dışından ilgili sektörlerde faaliyet gösteren alıcı firmaların ilkeye organizasyon kapsamında geliştirerek ihracatçılarımızın müşteri portföyünün geliştirilmesi ve ilgili firmaların ihl is görüşmeleri yaparak, ihracatlarını artırılması, yeni pazarlar bulmaları ve ülkemizin ekonomik ve ticari açından tanıtım sağlanmaktadır. Destekte Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, İhracatçı Birlikleri, Ticaret ve Yabancı Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sektör Cemeterileri ve Kuruluşları, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDS), Ticaret Borsaları, İsvaerler, Sendikaları ile malatçıların bulunduğu dernek, birlik ve kooperatiflerdir.

ETİCARET SİTELERİNE ÜYELİK DESTEĞİ
İhracatçılarımızın online satış kanallarından, birde, ulusal ve dış pazarlar arası, B2B e-ticaret sitelerine üye olmakta, geçen, Bu siteler için üyelik bedeli ve hizmet paketleri satın alan firmalara Ekonomi Bakanlığı E-ticaret sitesi üyelik desteği uygulanmaktadır. Bu teşvik 1 site için maksimum %70 oranında ve 1 yıl içinde 10.000 \$a kadar desteklenir. Site başına desteklenen... bedel 2.000 \$dır. Yabancı yeni düzenlemeler ile e-ticaret sitelerine... toplu üyelikte %80 destek uygulanmasına... geçmiştir.

İLERİ TEKNOLOJİYE SAHİP YURTDIŞINDA YERLEŞİK ŞİRKET ALIMI DESTEĞİ
Şirketimizin ileri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak, medikal biyoteknoloji alanındaki firmalar da dâhil olmak üzere, yüksek teknoloji sahibi şirketlerinin satın alınmasında Ticaret Bakanlığına uyguladığı bir destek mekanizmasıdır. Bu teşvik, sinai ve/veya ticari faaliyetle bulunan kolektif, anonim, limited ve kooperatif şirketler başvurabilirler. Başvuru mercii, Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü... KOBİ ve Kümeleşme Destekleri Dairesidir. Bu teşvik kapsamında şirketlere finansmanlık maliyeti olarak 500.000 Dolar destek sağlanırken ayrıca 3.000.000 Dolar kadar kredi hac desteği de verilir.

KÜRESEL TEDARİK ZİNCİRİ YETKİLİK PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ (KTZ DESTEĞİ)

Şirketimizi küresel tedarik zinciri mekanizmasına dâhil ederek yeni yatırımlar çekmek, ihracatı artırmak, yeni istihdam mekanizmaları yaratmak, verimliliği yükseltmek, ihl ve teknoloji aktarım sağlamak amaçlanmaktadır. Bu teşvik, sinai faaliyetle bulunan kolektif, anonim, limited ve kooperatif şirketler başvuru yapabilirler. Bu destek kapsamında proje bazi olarak tanımlanan destek kapsamında proje sahibi tedarikçi şirketimizin makine-ekipman-donanım alımı, yazılım alımı, yurt dışı ofis depo harcama, eğitim-danışmanlık hizmetleri, ziyaretleri ile sertifikasyon-test analiz ürün doğrulama harcamaları proje bazi olarak %50 oranında ve proje başına en fazla 1 milyon ABD Dolarına kadar desteklenmektedir. Bir şirketin azami bir projesi destek alabilecektir.

YURT DIŞI BİRİM, MARKA TESCİL TANITIM DESTEĞİ

Ancak, firmaların yurt dışında kendi dağıtım kanalları, kurmaları ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmeye, olarak sağlanmaktadır. Destekte şirketler başvurabilir. Başvuru mercii İhracatçı Birlikleridir. Bu destek, kapsamında firmaların yurtdışında açtıkları birimlere (ofis, mağaza, depo, showroom, vb.) ilişkin kira giderleri, hedef pazarlarında gerçekleştirildiği tanıtım faaliyetlerine, ilişkin giderler ve şirketlerin yurt dışı marka tescil belgesine sahip oldukları markaların yurt dışında tescilli ve korunmasına ilişkin giderler desteklenmektedir. Kira desteği: Sinai ve Ticari Şirketler / İştirakli Kuruluşları için %60 oranında destek sağlanır. Destek üst limiti yurt dışında açılacak mağazalar için 120.000 ABD Doları, ofis, showroom, depo, reyon için 100.000 ABD Dolarıdır. Ticari şirketler için %50 oranında destek sağlanır. Destek üst limiti yurt dışında açılacak mağazalar için 100.000

ABD Doları, ofis, showroom, depo, reyon için 75.000 ABD Dolarıdır. Destek süresi 4 yıldır. Marka tescil desteği: Şirketlerin yurt dışı marka tescil belgesine sahip oldukları markaların yurt dışında tescilli ve korunmasına ilişkin giderleri %50 oranında ve yıllık en fazla 50.000 ABD Dolarına kadar desteklenir. Destek süresi 4 yıldır. Tanıtım desteği: %60 oranında ve yurt dışı birim bulunduğu her bir ülke için yıllık en fazla 150.000 ABD Dolarına kadar desteklenir. Desteklenen yurt dışı birim bulunmayan ancak yurt dışı marka tescil belgesi olan ve tanıtım yapacağı ülkede marka tescil belgesine sahip ya da marka tescil başvurusunu yapmış şirketlerce, Türkiye'de üretilen ürünlerle ilgili olarak yurt dışında gerçekleştirilen reklam, tanıtım ve pazarlama giderleri %60 oranında ve yıllık en fazla 250.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.

TÜRKİYE TİCARET MERKEZLERİ DESTEĞİ

Firmaların bir iştirakli Kuruluşu liderliğinde, yurt dışı pazarlara girmesi ve satış konusunu pazarlardaki dağıtım kanalları, ağırlık güçlendirilmesi amacıyla, taşıt, Satın alma, kira, istihdam ve tanıtım masraflarının %60'ı, 5 yıl boyunca karşılanmaktadır.

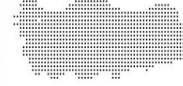
YURT DIŞI FUAR DESTEKLERİ

İhracatçı birliklerine üye şirketler yararlanabilmektedir. Başvuru mercii İhracatçı Birlikleri, Genel Sekreterleridir. Bu destek, kapsamında, Yurt dışı fuar katılımı kapsamında, yer kirası, stand, nakliye, ulaşım giderleri için, mektreke başına belirlenen tutarın, hedef, ülkeler için %70'i diğer ülkeler için %50'si karşılanmaktadır. Destek limitleri, Genel Ticaret Fuarları (MİK /Giresel Katılım) için 107.000 TL, Prestijli Fuarlar (MİK /Giresel Katılım) için 380.000 TL'dir.

YURT İÇİ FUAR DESTEKLERİ

İhracatçı birliğine üye şirketler başvuruda bulunabilir. Başvuru mercii İhracatçı Birlikleri, Genel Sekreterleridir. Katılımı şirketlerin yurt dışı fuara katılımı kapsamında yaptığı yer kirası ve stand masrafları için ödenen fatura tutarının %50'si azami 38.000 TL'ye kadar desteklenmektedir.

Şekil 2. Broşür örneği

Materyallerin hazırlık aşaması tamamlandıktan sonra Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği, Erzurum Ticaret Odası, Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı gibi ihracatta önemli kuruluşlara projede görev alan öğrencilerimizle birlikte ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

İlgili kurum ziyaretleri tamamlandıktan sonra üretici firma ziyaretleri yapılarak firma yetkililerine hazırlanmış olan bilgilendirme broşürleri takdim edilmiştir. Projenin öneri aşamasında hedeflenen amaçlara ulaşılmış olup proje etkinliğine ait birkaç fotoğraf aşağıda verilmiştir.

